

elskede Mand, George Henry Lewes, tilegner jeg denne Bog, som aldrig var blevet skrevet, hvis jeg ikke havde ejet den Lykke, som hans Kærlighed har skænket mit Liv."

I Anledning af „Adam Bede“ skriver Lord Lytton (Bulwer) til George Eliots Forlægger: „Jeg burde for længe siden have takket Dem for „Adam Bede“; men jeg har ej haft et Øjeblik tilovers til at læse den før."

Jeg er Forfatteren overordentlig taknemmelig for de behagelige Timer. Bogen vakte min største Beundring. Den indeholder Stemninger af stor

Skønhed og en Opfattelse af den menneskelige Karakter, som er ypperlig. Jeg ønsker Dem til Lykke med at have opdaget en saa lovende Forfatter, thi Bogen er i Sandhed et af de dygtigste Arbejder, jeg har læst i mange Aar. Deres hengivne

E. B. L.

Af George Eliots senere Arbejder er det værd at nævne den dejlige Fortælling „Romola“, som hun skrev efter en Rejse til Italien; men ogsaa „Silas Marner“, „The Mill on the Floss“, „Daniel Deronda“ og „Felix Holt“ er af stor Skønhed.

I de senere Aar af sit Liv blev George Eliot angrebet af en Nyresygdom, og den 22. December 1880 døde hun som hun havde ønsket det, uden langvarigt Sygeleje og ved fuld Bevidsthed.

Mange, som hun havde kendt, og mange, som hun ikke havde kendt, fulgte hende til Graven med Taarer og Blomster.

Det var en bitter Dag, men hendes Sjæl var forenet med det usynlige Kor, hvis Musik er Livets Harmoni.

Ellen Fibiger.

Tvungen Samfundstjeneste for Kvinder.

Tale holdt ved det Internationale Kvinderaads Møde i Haag i Maj

af

Helene Berg.

—:—

Da jeg fik Opfordring til at tale ved dette Møde, sagde man mig, at Spørgsmaalet om *Tvungen Samfundstjeneste for Kvinder* aldrig før var bleven diskuteret i det Internationale Kvinderaad, og at dette Møde blot skulde tjene som en foreløbig Forklaring, hvor hver af Talerne skulde fremsætte sine personlige Anskuelser eller sit Nationalraads, hvis dette allerede havde vedtaget nogen Resolution angaaende denne Sag.

Til at begynde med maa jeg sige, at Spørgsmaalet om *Tvungen Samfundstjeneste for Kvinder* endnu ikke er bleven diskuteret i det Danske Nationalraad. Derfor kan jeg ikke ved dette Møde fremsætte vort Nationalraads Anskuelser.

Problemet er imidlertid bleven taget op af en af de Foreninger, som er repræsenteret i Nationalraadet, nemlig: „Dansk Kvinde-samfund“. Men endskønt denne Forening har nedsat et Udvalg til at arbejde med det, og endskønt det er bleven diskuteret en Del i den senere Tid ved nogle offentlige Møder og i det Danske Kvindeblad: „Kvinden og Samfundet“, saa er Diskussionen dog endnu i den Grad paa et Begynderstadium, og Menerne derom saa delte, at jeg heller ikke kan give en Fremstilling af „Dansk Kvindesamfund“s Anskuelser derom. Jeg kan kun oplyse, at omend Diskussionen i mit Land har behandlet forskellige Sider af Sagen, samler den sig

dog i Øjeblikket stærkest om den Side deraf, som angaar *Kvindens Uddannelse til en Moders og Husmoders Gerning*.

— — —

Tvungen Samfundstjeneste for Kvinder — lad mig for et Øjeblik se bort fra tvungen eller ikke tvungen og i al Almindelighed undersøge Spørgsmaalet om Kvinders Samfundstjeneste.

Kvindens Samfundstjeneste — hvad er det?

Er det Barmhjertighedsgerninger? Ja, det er, men det er meget mere.

I tidligere Tider var Barmhjertighedsgerninger det eneste Felt for Kvinders Samfundstjeneste. I Filantropiens Historie straalere Kvinders Navne og Kvinders Gerninger med stærkere Glans end Mænds, tør jeg nok sige; og desuden har Skarer af Kvinder arbejdet i det stille og skjulte, Dag for Dag hengivet deres Liv i Samfundets laveste og mørkeste Steder.

Men Barmhjertighed er ikke længere Svaret paa de Nødskrig, som bestandig lyder mod os fra Samfundets Dyb. Nu er vi naaet frem til den Erkendelse, at der maa andet og mere til end Barmhjertighedsgerninger.

Vi ved nu, at Fattigdommen ikke alene kan blive lindret, men at den kan og maa blive *afskaffet*.

Vi ved nu, at det ikke er nok at straffe de saakaldte Forbrydere, men at *selve Fængselssystemet*

maa reformeres fra dets inderste Grundprincipper.

Vi ved nu, at de, som lever i de store Byers Slummer, ikke blot skal besøges og trøstes der, hvor de bor; men at Slummerne selv skal *jævnnes med Jorden*, og at sunde og skønne Menneskeboliger skal bygges op i deres Sted.

Og saa videre.

Det er Reformer, der skal til. Det er en *Rekonstruktion* af Samfundet, der er nødvendig.

Og som Barmhjertighedsgerninger ikke længere er Svaret paa Samfundsonderne, saaledes er Barmhjertighedsgerninger heller ikke længere det eneste Felt for Kvindens Samfundstjeneste.

Hun kaldes nu ud til større Op-gaver og tungere Ansvar, og hvad der nu kræves af hende, er andet og mere end Opofrelse; endskønt Opofrelse endnu kræves og altid vil blive krævet af hende.

Naar vi behandler Spørgsmaalet om *Kvindens Samfundstjeneste*, maa vi se det i Lyset af den Kendsgerning, at Hovedformaalet for al Kvindebevægelse Verden over mere og mere bliver: politisk Valgret og Valgbarhed. Efterhaanden som Kvinderne naar frem til dette Maal, vil Omraadet for deres Samfundstjeneste blive mægtigt udvidet.

Allerede sidder der Kvinder i de kommunale Raad i flere Lande, og den Tid er nær, da Kvinderne i Kraft af deres politiske Stemme-